

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Rinyer Lili.

Cím: A menza vakációja.

Forrás:

Világ.

Bp.

916. III 2

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

371.88

Hely

Idő

"1916"

Személy

A menza vakációja

Valamikor februárban, gondosan behúzott függönyök kerütek egy harisbazar-utcai bolti ablakaira. Este már fehér selvem emvők mögül világítottak a villanylámpák, fényük odacsodította a járó-kelőket, mi lesz itt? Mi lett itt? Az a jó izléssel berendezett, barnatónusu terem, ahol fehérabroszos asztalok várják a diákokat, mint ahogy a megnyitáskor megírták, nem csak tanuló, vagy olvasóhely, ahol gőzfűtéses langyosságban meghúzódhatnak a főváros meg a társadalom jószámától hideg időn, szegény egvetemi polgárok; nem menza lett csak, mint a többi, ahol minden falatnál eszébe juttatják a jótékony hölgyek leereszkedő mosolygásukkal, hogy igen olcsón kapja, vagy ingyenes az ebéd! Szóval nem az a sablonos iótékony intézmény, mely legtöbbször akkor szunnyad el, mikor életbe lép és amiről nem tudjuk, hogy a hallgatás dicséret-e vagy szemrehányás, hanem sok szeretettel, sok lélekel és melegséggel megcsinált fészek. Igen, fészek, ahol a szegény, életvihartépte, csonkalelkű madarak mindegyikének meg volt a maga helye, fészek, melyben mindenki egyforma volt.

Hogy mennyire kellett ez a menza. belátták azok, akik létesítették. De, hogy mit jelentett a diákoknak és a diákleányoknak a rendszeres, meleg ebéd és meleg vacsora, az a felemelő és nem lenyomórító milieu, a tiszta levegő, a restaurános, tehetős tányércsörömpölés, a fehérkötényes kiszolgálók és az a megbecsülése mindenkinek külön-külön, azt csak az tudja igazán, aki látta ezeket a kis urakat otthon, a negyedik emeleti, sötét udvari szobában a könyvre hajolva sirni, aki látta, hogy mérik centiméterrel a hazuról küldött kalácsot,

hogy tovább tartson és hogy veri ki a sápadt homlokukat a vereiték és hogy fogja remegő ujjuk a lapot kollektivumok előtt.

—Ha a menza nincs, félbe kellett volna hagynom a tanulást!

Hányan mondták ezt februárban, akik most jeles bizonyítványokkal utaznak haza és hányan fitymálják ma a paprikás krumplit olyanok, akik februárban, mikor először leültek a kis lámpával megvilágított, fehérabroszos asztalhoz, a meleg vacsorához. . . sírva fakadtak!

Ez jellemzi is a menza célját: aki csak tanulni akar, az legalább ilyen közadakozás révén hozzásegíteni a tudásba jutáshoz mindaddig, míg viszonyaink odáig nem javulnak, hogy a tanulás éveiben minden diáknak, abszolút, gondtalan megélhetést nem biztosíthatunk és olyan környezetbe hozni, úgy nevelni őket, (mint ahogy a fővárosi diákmenzán is tették, talán akartalanul) hogy öt hónap után már szebb, tágasabb termet, jobb kosztot és több szabadságot követelnek. Követelnek, még pedig erőszakosan, tehát nem érzik az adósságukat. Lábrakapott az önérzetük! Érzik, hogy végre valakik, hogy emberek, ők, . . akik eddig csak kérni és félni, vagy némán meghúzódva tűrni tudtak!

Tegnap becsukták nyári szünetre a menzát.

Nagyon szomorú lehetett, mikor az utolsó diák után becsukódott az ajtó és az ment lehorasztott fejlet tovább, vissza a kis, levegőtlen hónapos szobáiba ráhajolni a könyvre, tovább tanulni! Talán utközben eszébe jutott, mikor először jött be a ruhatárba, ahol félénken vette át a tantust, huzódva, idegenkedve ment a mosdóhoz és félszegen hogy ült le arra a székre, amelyik nagy zavarában legközelebb volt hozzá!

Es azoknak, akik utóliára ráfordítottak a kulcsot, vajon eszükbe jutott-e az a hangulat, mikor az órát lesve, türelmetlenül jártunk fel és alá azon tanákodva: Ki lesz az első? Milyen lesz az első? Mi lesz az első?

... És mikor jött, mi ijedtünk meg, háttal leültünk az utolsó asztalhoz, hogy ne zavarjuk és magunkba találgattuk: Úi már? Kap már? Eszik már?

Ez valami, nagyon különös volt! Mindenki szótlanul kanalazta a hivatalos kóstolót, minél több diák jött, annál jobbizüen, annál több étvágygal, csak egy jószágos öreg bácsi jegyezte meg:

— Olyan kedvesek ezek a sárgacsőrűek, hogy legszívesebben sorra simogatnám őket! Tudom én is, mi az küzdve tanulni! Valamikor, ha igaz, én is voltam diák! Nehéz sor! . . . Nehéz sor!

Lassan a fiuk megotthonosodtak, körülnéztek, — legfeljebb arra figyelt egyik-másik, hogy balkezét nyugodtan az ölébe tartsa, mert csak a jobban volt mandzsettája — és észrevették a terem legvégén a hivatalosan komoly urakat és találgatni kezdték: Ki lehet? . . . Kik lehetnek? Első nap nézték nagy tisztelettel, máskor, — mert gyakran voltak vendégek a menzán — már úgy próbáltak ülni, mint ők, egyszer meg azt kérdezte egyik, talán a legfiatalabb valamennyi között:

— Ugy-e, belőlem is lehet még tanácsnok? — és egy hétig azon álmódozott, hogy mi lenne, mi lesz és hogy fog viselkedni, ha Demjén tanácsnoknak a kollégája lesz?

Szegény gyerek! Egyik zsebében fekete kertes levél, melyben kis testvére haláláról értesítik, a másikban zálogcédula volt ötkoronáról, amivel az orvosi könyvek árát törlesztette havonta, lakása se volt, steigerolták és husz koronánál többet nem fizelhetett . . . és mégis . . . ha tanácsnok lenne!?

Ha! . . . Mennyi akarás, mennyi remény, mennyi csalódás szárad ezen a két betűn! Minden akkor volna, és minden úgy volna, ha! . . .

Ha most, öthónapos élete után összevetnénk, mit adott a menza a diákoknak és mi mindent halmoztak azok a társadalom részére, kérdéses, nem az volna-e mégis az adós. Hiszen minden asztalnál nem csak öt diák ült naponként, hanem öt biztos ígéret lappangott ebben a tudósok faiskolájában, akik hozzátapadtak akaratlanul is a lelkünkhöz és önkénytelenül követjük gondolatban most is, hogy utnak mentek ezek a tudományos vándormadarak és várakozva nézzük, lessük, kiből mi lesz?!

Hogy milyen emlékét viszik el a menzának? Egy csomó észrevétlenül belopkodott képet, ami idővel fog csak kicsirázni a lelkükben, néhány süteményes vasárnap emlékét, néhány jóleső felmelegedést, tán egy kis haragot a gombócós káposzta meg a salátafőzelék miatt és annak a kuckónak, a halvány képét, ahol a városi urak, tanácsnokok, sokszor a polgármester vendégeskedett. Az ő asztaluk, igaz, nem volt tabula-Baebianorum, — se tabula-Veleiatium. Kisebb is volt mint az a nagy bronz lapu, melyet 1747-ben találtak meg Plaisanceban, televésve a római menza jótékony alapítói neveivel, adományaival Ők még csak rovátkákat se véstek fába és mégis *monumentum aere perennius exegerunt*, mert mint a pongyola pitypang pelyhe, úgy fog országgá futni a diákok lelkében jóleső velükézésük, szociális megértésük!

Es mire mi, — akik most buzdítva utnak engedték őket, nagy batya szerencsekivánsággal tévezve az életterhet — olyan férfiakká leszünk vénségünkre, mint ezek a fiuk, akik akkorra már kész emberek, doktorok, ügyvédek, mérnökök, talán tanácsnokok lesznek, — mi azt fogjuk akkor sajnálni, hogy most, ma nem adhattunk mást, csak paprikás kdumpelit, gombócos káposztát és saláta főzeléket. Addigra talán ptelomeausi arányu menza lesz Budapesten, ahol a tanulásnak minden kényelmét és előnyét megadhatják a diákoknak! Tágabb, szebb is lesz, mint ez, jobb lesz és több az étel. Csak a lelke nem lehet melegebb, mint amilyen ezé a kis fészeké, amelyre mindenki ugy fog soká, nagyon sokáig visszaemlékezni, mint mikor egy induló, meg egy érkező vonat, tiszta kis állomáson öt percre találkozik. Ha idegen tájakról valók is az utasaik, mégis szívesen integetnek egymásnak!

Ringer Lili.